

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE TRETTEDE BIND

FJERDE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 13 4me LIVRAISON

STATSKONTROLERED E PRODUKTIONER 1902

(SPIRITUS, ØL, SUKKER OG MARGARINE)

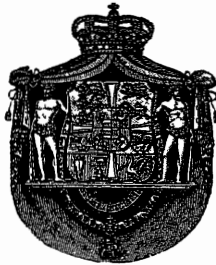
PRODUCTIONS CONTRÔLÉES 1902

(ALCOOL, BIERRE, SUCRE ET BEURRE ARTIFICIEL)

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1903

Indholdsfortegnelse.

	Pag.
Indledning:	
I. Spiritus og Gær	5
II. Øl	9
III. Roesukker	14
IV. Margarine og Oleomargarin	17
Tabeller:	
1 a. Produktion af Spiritus og Gær i Aaret 1902 i indenlandske Brænderier samt den deraf erlagte Afgift	20
1 b. Anvendt Materiale i indenlandske Brænderier i Aaret 1902	20
2. Produktion af skattepligtigt Øl 1902	22
3. Produktion af skattefrit Øl $\frac{1}{6}$ 1901— $\frac{31}{3}$ 1902	22
4. Produktion af indenlandsk Roesukker 1902	24
5. Produktion af indenlandsk Margarine og af indenlandsk Oleomargarin $\frac{1}{4}$ 1902— $\frac{31}{3}$ 1903	24

Table des matières.

	Pag.
Introduction:	
I. Alcool et levure.	
II. Bière.	
III. Sucre de betteraves.	
IV. Beurre artificiel et huile margarique.	
Tableaux:	
1 a. Production d'alcool et de levure dans les distilleries du Danemark 1902 ainsi que le droit perçu.	
1 b. Matières des distilleries 1902.	
2. Production de bière contribuable 1902.	
3. Production de bière exempte d'impôt $\frac{1}{6}$ 1901— $\frac{31}{3}$ 1902.	
4. Production de sucre de betteraves indigène 1902.	
5. Production de beurre artificiel et d'huile margarique indigènes $\frac{1}{4}$ 1902— $\frac{31}{3}$ 1903.	

Statens Statistiske Bureau i Juni 1903.

V. Falbe Hansen.

Indledning.

Introduction.

I. Spiritus og Gær.

Alcool et levure.

I Aaret 1902 produceredes der her i Landet i alt 17,796254 Potter 100% Spiritus = 37,544839 Potter 8°. Tilvirkningen skete i 45 Brænderier, hvoraf 41 Dampbrænderier. Afgiften til Statskassen var 3,203326 Kr., af hvilke dog ca. 14500 Kr. kunne anslaaes at være tilbagebetalte for et udført Spirituskvantum, stort 170000 Potter à 8°.

Produktionens Fordeling mellem By og Land m. m. i Femaarene 1888—92 og 1893—97 gsntl. samt i de følgende Aar enkeltvis og gsntl. for Femaaret 1898—1902 vil fremgaa af følgende Tabel:

Tabel 1. Produktion af Spiritus.
Production d'alcool.

	København <i>Copenhagen</i>		Købstæder og Handelspl. <i>villes de prov. et places</i>		Land- distrikter <i>communes rurales</i>		Hele Landet <i>Danemark</i>		Samlet Afgift <i>droit perçu</i>
	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus produkt en alcool à 0,474	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus produkt en alcool à 0,474	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus produkt en alcool à 0,474	Antal Brænderier <i>distilleries</i>	Tilvirket 8° Spiritus produkt en alcool à 0,474	
	Mill. Pt.	Mill. Pt.	Mill. Pt.	Mill. Pt.	Mill. Pt.	Mill. Pt.	Mill. Pt.	Mill. Kr.	
1888-92 ¹⁾ gsntl. .	33	9,34	67	22,03	7	0,74	107	32,11	2,69
1893-97 gsntl. . .	24	10,27	53	24,51	6	0,82	83	35,60	3,04
1898	21	10,08	49	24,02	5	0,77	75	34,87	2,97
1899	16	9,62	43	26,64	5	0,95	64	37,21	3,17
1900	11	9,17	36	25,18	5	0,83	52	35,18	3,00
1901	10	9,51	32	26,65	3	0,54	45	36,70	3,13
1902	10	9,52	31	27,40	4	0,62	45	37,54	3,20
1898-1902 gsntl.	13	9,58	38	25,98	4	0,74	56	36,30	3,09

¹⁾ Produktionstallene for disse Aar ere for en Del kalkulerede som Følge af den da endnu delvis gældende Karrums-Beskatning (jfr. L. om Beskatning af Brændevisbrænding af ¼ 1887).

Som det fremgaar af omstaaende Tabel, synes der i 1902 at være indtraadt en Standsning i den tidligere Bevægelse henimod Brændevidsproduktionens Koncentration, som i de foregaaende Aar ytrede sig i et stadig aftagende Antal Brænderier. I 1870 var der 317 Brænderier, i 1880: 219, i 1890: 113, og medens Nedgangen fortsattes indtil 1901, da der kun fandtes 45 Brænderier ($\frac{1}{7}$ af Antallet i 1870), er der ikke sket nogen yderligere Formindskelse i Løbet af 1902.

Det producerede Kvantum udgjorde i 1902: 37,54 Mill. Potter, hvilket er 0,84 Mill. Pt. mere end i 1901 og 0,33 Mill. Pt. over Produktionsmængden i 1899, som hidtil var det Aar, der stod som Maksimum. Som Følge af denne Opgang i den samlede Produktion er Gennemsnitsproduktionen pr. Brænderi for hele Landet stegen en Ubetydelighed, fra 0,82 i 1901 til 0,83 Mill. Pt. i 1902. Denne Bevægelse er en om end betydelig svagere Fortsættelse af den i tidligere Aars Publikationer paaviste stadige Vækst af det paa hvert Brænderi gennemsnitlig faldende Kvantum, hvilket hovedsagelig skyldtes Nedgangen i Brænderiernes Antal. Produktionsmængden pr. Brænderi var i 1902 størst i København (0,95 Mill. Potter), derefter i Købstæderne (0,88) og mindst paa Landet (0,16); de tilsvarende Tal for 1901 vare: 0,95, 0,83 og 0,18; der var altsaa en lille Opgang for Købstædernes og en tilsvarende Nedgang for Landets Vedkommende.

Tabellen viser endvidere, at den til Statskassen erlagte Afgift i 1902 udgjorde 3,20 Mill. Kr.; da Skattesatsen har været uforandret, er Statskassens Indtægt af Brændevidsafgiften som Følge af den forøgede Produktion større end i de foregaaende Aar. Imidlertid finder der, som ovenfor omtalt, en Tilbagebetaling af den erlagte Afgift Sted, naar Varen føres ud af Toldterritoret. En Beregning af Tilbagebetalingen paa Grundlag af det Udførselskvantum, som Toldvæsenet i sine Udførselslister har opgivet som indenlandsk Sprit under Pos. 36, giver følgende Data (Tabel 2), af hvilke det fremgaar, at den stærke Nedgang i Udførselen i 1901 i 1902 er afløst af en om end forholdsvis svagere Stigning. En saadan Beregning hviler dog paa et temmelig usikkert Grundlag,

da en Del af den under Pos. 36 som indenlandsk Spiritus opgivne Udførselsmængde kan være af udenlandsk Oprindelse, medens der paa den anden Side under mere eller mindre forædlede Former (Pos. 35, 37 og 38) udføres forskellige Kvanta, til hvis Produktion der for en Del er anvendt indenlandske Raastoffer.

Tabel 2. Udførsel af indenlandsk Spiritus paa Fustager under Toldlovens Pos. 36.

Exportation d'alcool indigène en fûts (pos. 36 de la loi).

	Kvantum <i>quantité</i> Potter 8 ^o	Beregnet Afgiftsgodtgørelse <i>restitution de droit</i> Kr.
1893—97 gsntl. .	219120	18924
1898	449000	38800
1899	182500	15800
1900	251800	21500
1901	133500	11400
1902	170000	14500
1898—1902 gsntl.	237360	20400

Af Gær produceredes i Aaret 1902 (i Dampbrænderier) 3,894500 Pund, hvilket i Sammenligning med det foregaaende Aar er en Forøgelse af 325000 Pund, da Produktionen i 1901 kun udgjorde 3,569500 Pund; i 1900 udgjorde Produktionen 3,520300 Pund, i 1899: 3,470300, i 1898: 3,407500 og i 1893—97 gennemsnitlig 3,796440 Pund.

Til Fremstilling af Spiritus og Gær er benyttet:

Tabel 3. Anvendt Materiale ved Produktionen af Spiritus og Gær.

Matières employées à la production d'alcool et de levure.

	Majs <i>maïs</i> Mill. Pd.	Andre Kornsorter <i>autres céréales</i> Mill. Pd.	Kartofler <i>pommes de terre</i> Mill. Pd.	Sukkerroer ¹⁾ <i>betteraves à sucre</i> Mill. Pd.	Melasse ¹⁾ <i>mélasse</i> Mill. Pd.	Ølbærme <i>lie de bière</i> Tdr.
1893—97 gsntl. .	58,21	44,07	12,03	...	...	11229
1898	64,52	37,96	3,64	0,08	1,15	11070
1899	70,47	39,63	0,97	0,13	»	10543
1900	62,75	38,59	13,98	»	»	10184
1901	65,18	38,59	17,24	»	»	9025
1902	66,54	40,81	18,81	»	»	8255
1898—1902 gsntl.	65,89	39,11	10,93	...	...	9805

¹⁾ For disse Materialers Vedkommende udelades Tallene for de femaarige Gennemsnit, da deres Anvendelse er overmaade ringe og i enkelte Aar fuldstændig ophører.

Til den forøgede Produktionsmængde i 1902 i Sammenligning med det foregaaende Aars svarer en Forøgelse af de anvendte Raastofkvanta. Naar bortses fra Sukkerroer og Melasse, der ligesom i de nærmest foregaaende Aar heller ikke i 1902 have været anvendte som Raastoffer i Spiritusfabrikationen, og ligeledes fra Ælbærmen, hvor den i 1901 paabegyndte Nedgang ogsaa i 1902 har fortsat sig, har den forøgede Produktion givet sig Udslag i en Stigning i Anvendelsen af de forskellige Raastoffer, som Spiritusfabrikationen udnytter. Af disse ere de indenlandske Kornsorter mindst modtagelige for Svingninger; dog kan man spore en dobbelt Bevægelse, en, som virker i nedadgaaende Retning, hvilket skyldes Overgangen til billige Raastoffer som Majs og Kartoffler, og en, som modvirker denne Tendens som Følge af Produktionens absolutte Vækst. Større Uregelmæssigheder er det Omfang, i hvilket Majs og navnlig Kartoffler anvendes, underkastet, idet de skiftende Høst- og Prisforhold her straks slaa igennem. Det er navnlig i de jyske Brænderier, at det Forhold, hvori Majs og Kartoffler indgaa som Raastoffer i Brændevinsproduktionen, undergaar betydelige Ændringer fra Aar til Aar, hvilket har sin naturlige Forklaring i, at det kun er her, at Kartoffler spille nogen væsentlig Rolle som Raastof. Af de 18,81 Mill. Pund Kartoffler, som i 1902 anvendtes til Fabrikation af Spiritus, forbrugtes de 17,55 Mill. i jyske Brænderier. I Forbindelse hermed kan nævnes, at Ælbærmen udelukkende forbrugtes i København.

Ved en Beregning af Spiritusforbruget — til umiddelbart personligt saavel som til industrielt Forbrug m. v. — maa man gaa ud fra Produktionen (heri altsaa medregnet den Del af Produktionen, som ikke er forbrugt ved Aarets Udgang) og hertil lægge det Kvantum, der er indgaaet til Forbrug fra Udlandet og fradrage det mod Godtgørelse udførte Kvantum. Det til Forbrug indførte Spiritus androg i 1899: 1,131000, i 1900: 1,127000, i 1901: 1,119000 og i 1902: 1,159000 Potter. Tallene for Forbrug af indenlandsk og fremmed Spiritus (8°) blive herefter 38,16 Mill. Potter i 1899, 36,05 i 1900, 37,68 i 1901 og 38,53 i 1902.

II. Øl.

Bierre.

I Aaret 1902 fandtes der her i Landet 44 Bryggerier, der tilvirkede skattepligtigt Øl. Produktionen udgjorde 705,885 Tønder. Af Bryggerierne vare 5 (heri medregnet Tuborg) i København og 39 i Købstæder og Handelspladser. De 5 Bryggerier i København havde i 1902 en Produktion af 506330 Tdr., medens der paa Købstædernes Bryggerier falder 199555 Tdr. Den gennemsnitlige Produktion i samtlige Landets 44 Bryggerier var i 1902 ca. 16000 Tdr. mod ca. 18500 Tdr. i 43 Bryggerier i 1901 og 12700 Tdr. i 43 Bryggerier i 1892. I 1902 var den gsntl. Produktion i Københavns Bryggerier ca. 101300, i Købstædernes og Handelspladsernes kun ca. 5100 Tdr. Naar i nedenstaaende Tabel Tallet for Produktionen af Øl er forskelligt fra de tilsvarende Tal for det beskattede Kvantum, skyldes dette, dels at der fremkommer en Del Svind ved Eftergæringen, ved Uheld under Lagringen osv., dels Udførselen til Udlandet. Denne sidste udgjorde i 1902: 19820 Tdr.; det afgiftsberigtigede Forbrug i Indlandet androg i 1902: 652087 Tdr., og Afgiften herfor (jfr. Lov 11. Maj 1897) beløb sig til 5,863214 Kr. Til Sammenligning med de foregaaende Aar anføres nedenstaaende Tabel:

Tabel 4. Produktion af skattepligtigt Øl.

Production de la biere contribuable.

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>	Tilvirket Øl <i>biere</i>	Beskattet til Forbrug i Indlandet <i>consommat. indigène</i>	Betalt Afgift <i>droit perçu</i>	Udførsel til Ud- landet uden Af- giftserlæggelse <i>exportation sans droit payé</i>
		Tdr.	Tdr.	Mill. Kr.	Tdr.
1892	43	547879	495032	3,46	16298
1893—97 gsntl. .	41	627814	572829	4,31	14282
1898	43	729708	668624	5,93	14558
1899	42	774195	698196	6,19	16180
1900	45	756833	703217	6,23	17231
1901	43	796672	704353	6,24	18520
1902	44	705885	652087	5,86	19820
1898—1902 gsntl.	43	752659	685295	6,09	17262

Medens Forbruget af skattepligtigt Øl siden 1892, fra hvilket Aar de første statistiske Oplysninger foreligge, har været i uafbrudt om end noget svingende Opgang indtil 1901, da Stigningen havde naaet 42 pCt. (den største Tilvækst forefindes fra 1895 til 1896 med ca. 51500 Tdr., den mindste fra 1900 til 1901 med ca. 1000 Tdr.), viser 1902 en pludselig Nedgang af 52266 Tdr., saaledes at Tilvækstprocenten siden 1892 nu kun er 32 og den gennemsnitlige aarlige absolutte Tilvækst 15700 Tdr. Aarsagen hertil har sandsynligvis været en dobbelt, en stærk men forbigaaende, som søger sin Rod i den usædvanlig kolde Sommer, som i Følge tidligere Erfaringer altid giver sig til Kende i et aftagende Ølforbrug, og en anden svagere, som muligvis staar i Forbindelse med Afholdsbewægelsen og skyldes Fremkomsten af adskillige lettere Ølsorter, hvis øgede Anvendelse viser sig i en trods de for Ølforbruget ugunstige Væjrforhold mindre Stigning i Forbruget af skattefrit Øl.

Da Skattebeløbet retter sig efter det forbrugte Kvantum, gik Skattens samlede Provenu i 1902 ned i tilsvarende Grad, saa at Skattebeløbet endog blev et Minimumstal, naar Sammenligningen begrænses til det sidste Femaar. Naar Afgiften er stegen endnu stærkere end Forbruget (fra 1892 med ca. 80 pCt.), hidrører dette fra, at Skatten fra 1. Maj 1897 forhøjedes fra 7 til 9 Kr. pr. Td. (dog med mindre Afgift for de af hvert Bryggeri producerede første 6000 Tdr.). Udførselen til Udlandet frembyder ikke store Svingninger fra Aar til Aar, og den er som Helhed ikke betydelig.

— I Aaret 1. Juni 1901 til 31. Maj 1902 fandtes der her i Landet 376 Bryggerier, der producerede skattefrit Øl, deraf 7 i København, 168 i Købstæder og Handelspladser og 201 i Landdistrikter. De producerede i alt 1,140125 Tdr. En Sammenligning med de foregaaende Aar giver følgende Resultat:

Tabel 5. Produktion af skattefrit Øl.

Production de la biere exempte d'impôt.

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>	Tilvirket Øl <i>biere</i> Tdr.	Forbrug i Indlandet <i>consommat. indigène</i> Tdr.
18 ⁹¹ / ₉₂	306	891974	884478
18 ⁹² / ₉₃ —18 ⁹⁶ / ₉₇ gsntl.	334	967129	960041
18 ⁹⁷ / ₉₈	373	1,040578	1,032619
18 ⁹⁸ / ₉₉	381	1,116997	1,109350
18 ⁹⁹ / ₁₉₀₀	382	1,126618	1,119381
19 ⁰⁰ / ₀₁	376	1,107802	1,101994
19 ⁰¹ / ₀₂	376	1,140125	1,129943
18 ⁹⁷ / ₉₈ —19 ⁰¹ / ₀₂ gsntl.	378	1,106424	1,098657

Det fremgaar af Tabellen, at Antallet af Bryggerier, som i de tidligere Aar var i stadig Tilvækst, i de sidste Aar synes at have naaet et Mættelsespunkt, idet Tallet for 1902 er det samme som i det foregaaende Aar. Derimod er den Nedgang i det producerede Kvantum, som gjorde sig gældende i 1901, i Løbet af 1902 afløst af en endnu stærkere Stigning, saaledes at dette Aar viser den største Produktion i hele Perioden. I Løbet af det Tidsrum, for hvilket Oplysninger foreligge, er Produktionen af skattefrit Øl tiltagen med godt en Fjerdedel. Den største Stigning i Produktionen fandt Sted fra 18⁹⁷/₉₈ til 18⁹⁸/₉₉, hvor den udgjorde 76000 Tdr. eller over 7 pCt. — Tallene for Forbruget afvige kun med nogle faa Tusind fra Produktionstallene.

Produktionen af skattefrit Øl pr. Bryggeri er gennemgaaende langt mindre end af skattepligtigt — godt 3000 mod 16000 Tdr.; denne Forskel er dog bleven noget mindre end forrige Aar, idet der til den formindskede Produktion af skattepligtigt Øl svarede et større Antal Bryggerier (jfr. ovenfor), medens Produktionen af skattefrit Øl pr. Bryggeri steg med ca. 100 Tdr. paa Grund af det større Produktionskvantum. Den gennemsnitlige Produktion i de forskellige Landsdeles Bryggerier med skattefri Produktion er af meget afvigende Størrelse; saaledes producerede de 7 københavnske Bryggerier i 19⁰¹/₀₂: 262933 Tdr., altsaa ca. 37560 Tdr.

pr. Bryggeri, medens Produktionen i Øernes Købstæder udgjorde 3920, i Jyllands 2420, i Øernes Landdistrikter 2190 og i Jyllands kun 1010 Tdr. pr. Bryggeri.

Af det samlede Antal Bryggerier i 1902 (19^{01/02}) producerede 5 udelukkende skattepligtigt Øl, 39 baade skattepligtigt og skattefrit Øl (altsaa som anført i alt 44 skattepligtigt Øl), 337 udelukkende skattefrit Øl (altsaa som anført i alt 376 skattefrit Øl), saa at det hele Antal Bryggerier beløb sig til 381. I alt er Produktionen i Løbet af de 10 Aar, hvorfra man har Oplysninger, for det skattepligtige Øls Vedkommende tiltagen med 158006 Tdr., for det skattefrie Øl med 248151 Tdr.

Nedenstaaende Tabel giver Oplysning om det i Bryggerierne benyttede Materiale i de sidste 5 Aar:

Tabel 6. Anvendt Materiale til Produktion af Øl.
Matières employées à la production de la bière.

		Kornsorter (undt.			
		Majs og Ris céréales (sauf maïs et riz) Pd.	Majs maïs Pd.	Ris riz Pd.	Sukker sucre Pd.
Til skattepligtigt Øl <i>bière contribuable</i>	1898	38,665308	4,094501	264105	25737
	1899	40,081249	5,311998	266640	50190
	1900	38,878621	5,293167	294710	45326
	1901	40,416906	4,992226	451177	65988
	1902	38,456700	1,678728	464955	55780
Til skattefrit Øl <i>bière exempte d'impôt</i>	18 ^{97/98}	31,743286	2,837798	"	140711
	18 ^{98/99}	32,977745	3,423107	34460	242137
	18 ^{99/1900}	31,796400	3,888178	51120	241483
	19 ^{00/01}	30,745372	3,990269	8970	266630
	19 ^{01/02}	32,324292	2,978347	"	244323
Til hele Ølproduktionen <i>total</i>	1898 (18 ^{97/98})	70,408594	6,932299	264105	166448
	1899 (18 ^{98/99})	73,058994	8,735105	301100	292327
	1900 (18 ^{99/1900})	70,675021	9,181345	345830	286809
	1901 (19 ^{00/01})	71,162278	8,982495	460147	332613
	1902 (19 ^{01/02})	70,780992	4,657075	464955	300103

Da Ølproduktionen som Helhed betragtet er noget mindre i 1902 end i 1901 (1,846010 mod 1,904474 Tdr.), svarer selvfølgelig til denne formindskede Produktion en Formindskelse i det dertil anvendte Materiale.

Dette viser sig, naar man ser bort fra Risen, som i de sidste Aar har været anvendt i stigende Omfang til Produktionen af skattepligtigt Øl, baade med Hensyn til Korn og Sukker (henholdsvis 70,78 og 0,30 Mill. Pd. i 1902 mod 71,16 og 0,33 i 1901) og er særlig kendeligt for Majsens Vedkommende, hvoraf der omtrent kun brugtes det halve af det i 1901 anvendte Kvantum. Om dette skyldes de forholdsvis høje Majspriser i den senere Tid eller andre Aarsager, skal man ikke udtale sig nærmere om.

Nedgangen i de anvendte Majskvanta er størst for det skattepligtige Øls Vedkommende, hvor den udgør $\frac{2}{3}$. Med Hensyn til Produktionen af skattefrit Øl, der som ovenfor vist kan fremvise en lille Stigning, opvejes Formindskelsen i Anvendelsen af Majs som Raastof rigelig ved, at Forbruget af indenlandske Kornsorter steg med ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Pd.

Det samlede indenlandske Forbrug af Øl — skattepligtigt og skattefrit — fremgaar af nedenstaaende Tabel. For det skattepligtige Øls Vedkommende faas Forbrugstallet ved til Forbruget af indenlandsk Øl — forstaaet som den afgiftsberigtigede Del af Produktionen — at lægge de i samme Periode til Forbrug fra Udlandet indgaaede Kvanta. Med Hensyn til det skattefrie Øl falder derimod — bortset fra Hjemmeproduktionen — det samlede Forbrugstal sammen med det tilsvarende for Forbruget af indenlandske Varer, da der saa vidt vides ikke finder nogen Indførsel Sted.

Tabel 7. Samlet Forbrug af Øl.

	Skattepligtigt Øl			Skattefrit Øl ¹⁾
	Forbrug af indenlandsk Øl	Forbrug af fremmed Øl	Samlet Forbrug	Forbrug
	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.
1893—97 gsntl.	572829	912	573741	960041
1898	668624	797	669421	1,032619
1899	698196	890	699086	1,109350
1900	703217	804	704021	1,119381
1901	704353	803	705156	1,101994
1902	652087	856	652943	1,129943
1898—1902 gsntl.	685295	830	686125	1,098657

¹⁾ Aarsopgørelsen er for $\frac{1}{6}$ 1892— $\frac{21}{5}$ 1893 o. s. fr.

III. Roesukker.

Sucre de betteraves.

I Aaret 1902 fremstilledes der paa 7 Fabrikker i Danmark 77,646068 Pd. Roesukker, hvoraf de 54,040481 Pd. mørkere end Amsterdammer Standard Nr. 19, medens de 23,605587 Pd. svarede til Nr. 19 eller vare lysere end dette Numer.

Der udførtes i 1902: 2,975600 Pd. af det mørkere Sukker, medens der intet udførtes af det lysere. Som afgiftsberigtiget i 1902 opførtes i alt 101,509259 Pd., og den erlagte Afgift udgjorde 2,399117 Kr.; af det afgiftsberigtigede Kvantum var 65,682293 Pd. mørkere Sukker, 35,826966 Pd. lysere, og Afgiftsbeløbet for de to Slags var henholdsvis 1,477852 og 921265 Kr. Naar Produktionen af de to Slags Sukker i 1902 opgøres til henholdsvis 54,04 og 23,61 Mill. Pd., medens der som afgiftsberigtiget opføres henholdsvis 65,88 og 35,83 Mill. Pd., maa det erindres, at de to Sæt Tal ikke skulle svare til hinanden, navnlig fordi Fabrikernes Virksomhed koncentrerer sig paa Aarets sidste Maaneder, og Produktionen da i Almindelighed gaar over paa Kreditoplag og først bliver afgiftsberigtiget det følgende Aar.

Ved Fabrikationen er Roemelasse et Biprodukt af Betydning. Om denne Produktions Omfang foreligger der imidlertid ingen officielle Opgivelser. Derimod opgives der i 1902 at være udført 3,1 Mill. Pd. Melassefoder af dansk Produktion. Af fremmed Melassefoder indførtes i samme Aar 1,9 Mill. Pd. Egentlig Roemelasse udføres vistnok slet ikke i de senere Aar; i Toldvæsenets Lister opføres ganske vist i Aaret 1902 under Toldlovens Pos. 230 (Sirup og Mallas) en Udførsel af indenlandske Varer paa 1,1 Mill. Pd., men dette er sikkert spiselig Sirup, som er fremstillet paa Sukkerraffinaderierne, der jo behandle baade dansk og fremmed Sukker. Den tidligere Anvendelse af Roemelasse som Raastof i Spiritusfabrikationen er helt ophørt i de sidste Aar, jfr. ovenfor S. 7.

En Sammenstilling af de her anførte Data mellem 1901 og

tidligere Aar findes i nedenstaaende Tabel; Tallet paa Fabrikker var 1897—1902: 7, tidligere 6.

Tabel 8. Produktion af Roesukker.

Production de sucre de betteraves.

	Tilvirket <i>sucre</i>			Afgiftsber. <i>frappé de droit</i>		Betalt Afgift <i>droit perçu</i>		Udført (kun mærkere) <i>exporté (foncé tout)</i>
	mørkere <i>foncé</i>	lysere <i>clair</i>	tilsammen <i>total</i>	i alt <i>total</i>	deraf mærkere <i>dont foncé</i>	i alt <i>total</i>	deraf for mærkere <i>dont foncé</i>	
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Pd.
1888—92 gsntl. .	39,69	0,64	40,33	38,24	37,77	2,76	2,75	2,29
1893—97 gsntl. .	71,98	8,64	80,62	60,27	54,79	1,37	1,23	8,09
1898.	59,79	11,48	71,27	92,41	72,49	2,14	1,63	5,79
1899.	44,71	34,96	79,67	70,72	57,30	1,63	1,29	4,47
1900.	55,12	45,82	100,94	73,48	45,50	1,74	1,02	4,99
1901.	85,98	29,57	115,55	87,76	47,72	2,10	1,07	4,02
1902.	54,04	23,61	77,65	101,51	65,68	2,40	1,48	2,98
1898—1902 gsntl.	59,93	29,09	89,02	85,18	57,74	2,00	1,30	4,45

Tabellen viser den overordentlige Stigning, der har fundet Sted i Sukkerproduktionen i Decenniet til 1901. Tallet for Produktionen i dette Aar er det største i hele Perioden. I 1902 er der derimod et pludseligt Fald fra 115,55 i 1901 til 77,65 Mill. Pd., en Nedgang af $\frac{1}{3}$. Dette betyder dog ikke et mindsket Sukkerforbrug, men viser kun de store og pludselige Svingninger, man inden for denne Produktion har at regne med paa Grund af dens nøje Afhængighed af Roehøstens Udfald. Noget lignende Forhold som 1902 frembyde Aarene 1898 og 1899, og Aarsagen er her som i det sidst forløbne Aar, at Roedbyttet paa Grund af uheldige Vejrforhold var ringe. — Som en af Aarsagerne til, at der som Helhed siden Begyndelsen af 1890'erne har fundet en stærk Opgang Sted i den hjemlige Sukkerproduktion, skal nævnes den ved Loven af $\frac{1}{4}$ 1891 stedfundne Nedsættelse i den indenlandske Sukkerafgift (for mørkere Sukker til $2\frac{1}{4}$ Øre pr. Pd.). Denne Omstændighed forklarer ogsaa Nedgangen i det samlede Afgiftsbeløb fra 1888—92 gsntl. til de følgende Aar; i 1891

naaedes Maksimum med 3,59 Mill. Kr., i 1892 var Beløbet kun 0,81 Mill. Kr., i 1902: 2,40 Mill. Kr. — Udførselen af indenlandsk Roesukker var størst i 1896; siden da har den været i Nedgang og androg i 1902 kun 2,98 Mill. Pd.

Medens Produktionen af lysere Sukkere relativt var i stadig Stigning til 1900, da den af den samlede Mængde udgjorde 45 pCt., er der i de sidste Par Aar sket en Forandring heri, idet de lysere Sukkeres Andel i den samlede Produktion er gaaet ned til 26 pCt. i 1901 og 30 pCt. i 1902.

Sukkerforbruget beregnes ved til den afgiftsberigtigede Del af Produktionen at lægge det Kvantum, der er indgaaet til Forbrug fra Udlandet. Nedenstaaende Tabel fremstiller Tallene herfor.

Tabel 9.

	Afgifts-berigtiget indenl. Sukker	Indgaaet til Forbrug	Samlet Forbrug
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
1888—92 gsntl.	38,24	39,56	77,80
1893—97 gsntl.	60,27	46,19	106,46
1898	92,41	34,49	126,90
1899	70,72	58,15	128,87
1900	73,48	59,62	133,10
1901	87,76	60,57	148,33
1902	101,51	38,15	139,66
1898—1902 gsntl.	85,18	50,19	135,37

Det samlede Forbrug i Danmark af Sukker er altsaa i ovenstaaende Tabel opgjort til 139,7 Mill. Pd. i 1902 mod 148,3 Mill. Pd. i 1901, og der er saaledes en Nedgang i det beregnede Forbrugstal af 8,6 Mill. Pd. For hele den øvrige Periode, som omtales i Tabellen, har Forbruget været opadgaaende og har altsaa fulgt den Bevægelse, som ligeledes gør sig gældende ved en Række andre Konsumartikler af lignende Karakter, der finde Anvendelse gennem alle Lag af Befolkningen (Kaffe, Te, Tobak osv.). Den forholdsvis store Nedgang i 1902 vilde derfor være paafaldende, hvis

den svarede til en lige saa stor Formindskelse af det faktiske Forbrug. Det synes imidlertid snarere at være tilfældige Omsætningsforskydninger i Aarets Begyndelse og Slutning, der have fremkaldt Nedgangen. Det klarerede Kvantum af dansk og fremmed Sukker udgjorde nemlig i Januar Kvartal i Aarene 1900, 1901, 1902 og 1903 henholdsvis 31,8, 33,8, 23,2 og 44,4 Mill. Pd. Medens altsaa det klarerede Kvantum i første Kvartal i 1900 og 1901 omtrent er lige stort, er samme Kvartals Klarering særlig lille i 1902 og særlig stor i 1903. Dette tyder paa, at Aaret 1902 er bleven forfordelt til begge Sider ved Tilfældigheder, der ikke behøve at staa i Forbindelse med Forbruget, men snarere skyldes Handels- og Omsætningsforhold.

IV. Margarine og Oleomargarin.

Beurre artificiel et huile margarique.

I Aaret 1. April 1902 til 31. Marts 1903 tilvirkedes der i 19 Fabrikker i Danmark, hvoraf 11 paa Øerne og 8 i Jylland, i alt 39,440750 Pd. Margarine. Samme Aar fabrikeredes der i 2 Fabrikker paa Øerne 19980 Pd. Oleomargarin.

Af Margarinefabrikker fandtes der i 19^{01/02}: 17, i 19^{00/01}: 18, i 18^{99/1900}: 16, i 18^{98/99}: 18; af Oleomargarinfabrikker fandtes der i disse fire Aar 2; i det forudgaaende Femaar var Antallet henholdsvis 16 à 18 og 1 à 2.

Nedenfor fremsættes en Oversigt over Produktionen af Margarine tillige med Oplysning angaaende det aarlige Forbrug, som beregnes ved til det aarlige producerede Kvantum at lægge Overskudsindførslen.

Tabel 10.

	18 ^{98/94} — 18 ^{97/98} gsntl.	18 ^{98/99}	18 ^{99/1900}	19 ^{00/01}	19 ^{01/02}	19 ^{02/03}	18 ^{98/99} — 19 ^{02/03} gsntl.
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
Produktion af Margarine	18,26	27,98	32,53	36,99	38,52	39,44	35,09
Overskudsindførsel	3,10	4,57	4,71	6,15	5,50	5,83	5,85
Forbrug	21,36	32,55	37,24	43,14	44,02	45,27	40,44

Det stærke Opsving i den indenlandske Margarineproduktion, som har været fremherskende i de sidste Aar, og som kan føres tilbage til 18^{95/96}, synes i 1902 at være standset noget, idet dette Aar frembyder den mindste Tilvækst i det sidste Femaar, ca. 2 pCt. mod det foregaaende Aar. I Aaret 18^{89/90} (det første Aar, for hvilket der forelaa fuldstændige Oplysninger om Margarineproduktionen) produceredes der 6,26 Mill. Pd., og Produktionen er altsaa stegen til over det seksdobbelte.

Produktionen af Oleomargarin har i det sidst forløbne Aar kun udgjort 0,02 Mill. Pd., det laveste Tal for Produktionen i samtlige Aar, for hvilke der foreligger Oplysninger. I 18^{93/94}—18^{97/98} udgjorde den gennemsnitlig aarlige Produktion heraf 0,61, i 18^{98/99}—19^{00/01} 0,34 og i 19^{01/02} 0,04 Mill. Pd. Herunder er ikke indbefattet det saakaldte «premier jus»¹⁾; denne Produktion er nemlig ikke underkastet Kontrol og kan derfor ikke opgøres.

---

¹⁾ Talg, som er smeltet ved 60—65° og efter nogen Henstand skilt fra Urenhederne.

Tabeller.

Tableaux.

Tabel 1 a. Produktion af Spiritus og Gær i Aaret 1902
Production d'alcool et de levure dans les distilleries

	Brænderiernes <i>distille-</i>		
	Helt eller til Dels i Drift <i>fonctionnant</i>		
	Damp- brænderier <i>d. à vapeur</i>	Alm. Brænderier <i>d. ordin.</i>	Tilsammen <i>total</i>
København <i>Copenhague</i>	8	2	10
Øernes Købstæder og Handelspladser <i>villes des îles</i> . .	13	1	14
Øernes Landdistrikter <i>communes rurales des îles</i> . . .	3	1	4
Jyllands Købstæder <i>villes de Jutland</i>	17	"	17
Jyllands Landdistrikter <i>communes rurales de Jutland</i>	"	"	"
Tilsammen <i>total</i> . . .	41	4	45

Anm. Af indenlandsk Spiritus kan Udførselen i 1902 anslaaes til ca. Den virkelig oppebaarne Afgift andrager saaledes 3,188826 Kr.

Tabel 1 b. Anvendt Materiale i
Matières des

	Udelukkende til <i>exclusivement</i>			
	Majs <i>maïs</i>		Andre Kornsorter <i>autres céréales</i>	
	Damp- brænderier <i>d. à vapeur</i>	Alm. Brænderier <i>d. ordin.</i>	Damp- brænderier <i>d. à vapeur</i>	Alm. Brænderier <i>d. ordin.</i>
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
København <i>Copenhague</i>	15,698640	666400	4,520791	255606
Øerne <i>îles</i>	14,264486	433050	3,828081	146874
Jylland <i>Jutland</i>	27,837098	"	7,047252	"
Tilsammen <i>total</i> . . .	57,800224	1,099450	15,396124	402480

¹⁾ Heraf i Landdistrikterne 623438 Potter.

²⁾ Alene i Dampbrænderier.

³⁾ Heraf intet i Land-

i indenlandske Brænderier samt den deraf erlagte Afgift.
du Danemark 1902 ainsi que le droit perçu.

Antal rier		Tilvirket Spiritus production				Betalt Afgift droit perçu	Tilvirket Gær ²⁾ levure
Ikke i Drift non-fonct.		100 %			Reduceret til 8° à 47,4 p. 100		
Damp-brænderier d. à vapeur	Alm. Brænderier d. ordin.	Damp-brænderier dist. à vapeur	Alm. Brænderier dist. ordinaires	Tilsammen total			
1	2	Potter 4,360914	Potter 150061	Potter 4,510975	Potter 9,516825	Kroner 811976	Pd. 1,127200
6	4	3,514426	} 91307	3,855077	8,133074 ¹⁾	693914	481000
2	1	249344					
2	"	9,430202	"	9,430202	19,894940	1,697436	2,286300
"	"	"	"	"	"	"	"
11	7	17,554886	241368	17,796254	37,544839	3,203326	3,894500 ³⁾

170000 Potter à 8° og den derfor tilbagebetalte Afgift til 14500 Kr.

indenlandske Brænderier i Aaret 1902.
distilleries 1902.

Fremstilling af Spiritus pour la prod. d'alcool					Til Fremstilling af Spiritus og Gær ²⁾ pour la prod. d'alcool et de levure		Samlet Forbrug af Majs le maïs employé	Samlet Forbrug af andre Kornsorter les autres céréales employées
Kartofler ²⁾ pommes de terre	Melasse mélasse	Sukkerroer betteraves à sucre	Ølbærme lie de la bière		Majs maïs	Andre Kornsorter autres céréales		
			Dampbrænderier d. à vapeur	Alm. Brænderier d. ordin.				
Pd.	Pd.	Pd.	Tdr.	Tdr.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
"	"	"	7830	327	2,067705	6,360818	18,432745	11,137215
1,257600	"	"	"	"	1,037612	3,291799	15,735148	7,266754
17,549600	"	"	98	"	4,539804	15,355101	32,376902	22,402353
18,807200	"	"	7928	327	7,645121	25,007718	66,544795	40,806322

distrikterne.

Tabel 2. Produktion af
Production de biere
 Produktion, Afgift, Forbrug, Udførsel samt
Production, droit, consommation, exportation

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>		Tilvirket skatte- pligtigt Øl <i>production</i>
	I alt <i>total</i>	Heraf til- lige med skattefri Produktion	
København ¹⁾ <i>Copenhague</i>	5	2	Tdr. 506330
Øernes Købstæder og Handelspladser <i>villes des îles</i> . .	20	18	87171
Jyllands Købstæder <i>villes de Jutland</i>	19	19	112384
Tilsammen <i>total</i>	44	39	705885

¹⁾ Tuborg Bryggerier er medregnet under København.

Tabel 3. Produktion af skatte-
Production de biere exempte
 Produktion, Forbrug samt det til
Production, consommation ainsi

	Antal Bryggerier <i>brasseries</i>	
	I alt <i>total</i>	Heraf til- lige med skatte- pligtig Produktion
København <i>Copenhague</i>	7	2
Øernes Købstæder og Handelspladser <i>villes des îles</i>	91	18
Øernes Landdistrikter <i>communes rurales des îles</i> . . .	111	"
Jyllands Købstæder og Handelspladser <i>villes de Jutland</i>	77	19
Jyllands Landdistrikter <i>communes rurales de Jutland</i>	90	"
Tilsammen <i>total</i>	376	39

skattepligtigt Øl 1902.
contribuable 1902.
det til Fremstillingen anvendte Materiale.
ainsi que matières de production.

Forbrug i Indlandet (afgiftsbe- rigtiget) <i>consom- mation</i>	Betalt Afgift <i>droit perçu</i>	Udførsel til Ud- landet (uden Afgiftser- læggelse) <i>exportation</i>	Anvendt Materiale <i>matières employées</i>				
			Kornsorter undt. Majs og Ris <i>céréales indigènes</i>	Majs <i>maïs</i>	Ris <i>riz</i>	Sukker <i>sucré</i>	Tilsammen <i>total</i>
Tdr.	Kroner	Tdr.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
463143	4,168216	18963	26,894199	826942	463380	45000	28,229521
80816	723921	457	5,129935	318960	1575	"	5,450470
108128	971077	400	6,432566	532826	"	10780	6,976172
652087	5,863214	19820	38,456700	1,678728	464955	55780	40,656163

frit Øl 1/6 1901—³¹/₅ 1902.
d'impôt 1/6 1901—³¹/₅ 1902.
Fremstillingen anvendte Materiale.
que matières de production.

Tilvirket skattefrit Øl <i>production</i>	Forbrug <i>consom- mation</i>	Anvendt Materiale <i>matières employées</i>				
		Kornsorter undt. Majs og Ris <i>céréales indigènes</i>	Majs <i>maïs</i>	Ris <i>riz</i>	Sukker <i>sucré</i>	Tilsammen <i>total</i>
Tdr.	Tdr.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
262933	259177	7,905795	1,253375	"	7089	9,166259
357002	354580	10,399348	1,029885	"	59959	11,489192
242686	242686	5,977726	375772	"	79220	6,432718
186417	182413	5,748227	241005	"	54525	6,043757
91087	91087	2,293196	78310	"	43530	2,415036
1,140125	1,129943	32,324292	2,978347	"	244323	35,546962

Tabel 4. Produktion af indenlandsk Roesukker 1902.

Production de sucre de betteraves indigènes 1902.

Produktion, Forbrug, Afgift og Udførsel.

Production, consommation, droit perçu.

	Sukker mærkere end Amsterdammer Standard Nr. 19 <i>sucre (< no 19)</i>	Sukker lig med eller lysere end Amsterdammer Standard Nr. 19 <i>sucre (> no 19)</i>	Tilsammen <i>total</i>
	Pd.	Pd.	Pd.
Tilvirket Roesukker:			
<i>production:</i>			
Fabrikken Stege	1,157437	8,514161	9,671598
— Nykøbing F.	12,575316	2117	12,577433
— Højbygaard	7,586793	"	7,586793
— Maribo	8,408421	"	8,408421
— Nakskov	16,037612	6,341928	22,379540
— Odense	6,513441	"	6,513441
— Assens	1,761461	8,747381	10,508842
Tilsammen <i>total</i>	54,040481	23,605587	77,646068
Roesukker til Forbrug	65,682293	35,826966	101,509259
(efter Afgiftserlæggelse)			
<i>consommation</i>	Kr.	Kr.	Kr.
Betalt Afgift <i>droit perçu</i>	1,477852	921265	2,399117
Udførsel af Roesukker	Pd.	Pd.	Pd.
(uden Afgiftserlæggelse)	2,975600	"	2,975600
<i>exportation</i>			

Anm. Ved Roesukkerfabrikationen anvendtes i 1902: 20860 Pd. Rørsirup, for hvilke Tolden er tilbagebetalt med 209 Kr.

Tabel 5. Produktion af indenlandsk Margarine og af indenlandsk Oleomargarin $\frac{1}{4}$ 1902— $\frac{31}{3}$ 1903.

Production de beurre artificiel et d'huile margarine indigènes $\frac{1}{4}$ 1902— $\frac{31}{3}$ 1903.

	Margarine <i>beurre artificiel</i>		Oleomargarin <i>huile margarine</i>	
	Antal Fabrikker <i>fabriques</i>	Tilvirket Mængde <i>prod.</i>	Antal Fabrikker <i>fabriques</i>	Tilvirket Mængde <i>prod.</i>
		Pd.		Pd.
Øerne <i>îles</i>	11	9,988184	2	19980
Jylland <i>Jutland</i>	8	29,452566	"	"
Tilsammen <i>total</i>	19	39,440750	2	19980